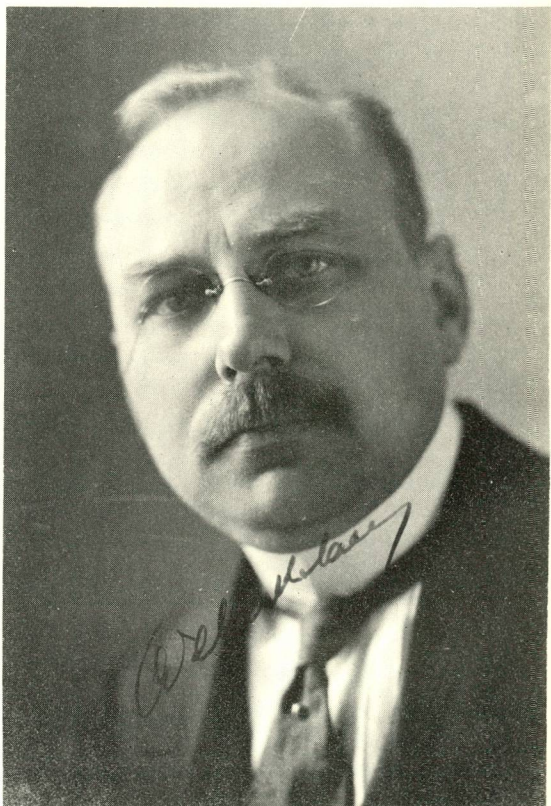

DEBEUCKELAERE, Adiel, leraar, advocaat, Vlaams-nationaal politicus (Handzame 12 december 1888).

Studeerde aan het St.-Vincentiuscollege te Ieper en daarna aan de Rijksuniversiteit in Gent, waar hij in 1911 promoveerde tot doctor in de wijsbegeerte en letteren, klassieke filologie, op een proefschrift over de hagiografische teksten van Constantijn de Grote. In 1912 was hij laureaat van de Interuniversitaire Wedstrijd, van de Cumontprijs en van de Internationale Wedstrijd voor Reisbeurzen. Na invaller te zijn geweest aan de athenea van Gent, Ath, Verviers en Brugge werd hij in april 1913 als leraar benoemd aan het atheneum in Gent. Op 31 mei 1913 huwde hij te Ninove Adelaïde Dortant. Hij studeerde verder nog in Marburg, Leiden en Rijsel (oud-Grieks en Byzantijns) en stond klaar om naar Rome te vertrekken, toen de Eerste Wereldoorlog begon. Hij weigerde officier te worden en werd korporaal. Op 18 september 1918 namen de Duitsers hem krijgsgevangen en brachten hem weldra over naar een kamp in Duitsland. Op 1 februari 1919 werd hij leraar aan

het atheneum in Brugge, wat hij slechts tot september 1919 zou blijven, toen hij ontslag nam: ondertussen was hij voorzitter van de Frontpartij geworden. Op 10 november 1919 koos men hem in Antwerpen tot kamerlid. Op 9 mei 1920 liet hij zich inschrijven aan de universiteit in Leuven, waar hij op 7 juli 1921 promoveerde tot doctor in de rechten. In 1925 werd hij provincieraadslid van Oost-Vlaanderen en bleef dit tot 1929, toen het arrondissement Aalst hem als Vlaams-nationalistisch vertegenwoordiger naar de kamer zond, waar hij zetelde tot 1932. In 1939 werd hij provinciaal senator voor Oost-Vlaanderen. Ten slotte was hij van 1963 tot '68 voorzitter van de Eural-Groep, een financiële instelling, en in 1969 mede-oprichter van de sv Eural-Co.

Debeuckelaere groeide op in de Rodenbachtraditie. In de studentenbeweging te Ieper werkte hij onder voorzitterschap van Valeer Pil en leerde mensen kennen als Juul Callewaert, Dries Devos e.a. Te Ath stichtte hij met dr. J. Goossenaerts en dr. Philip van Isacker de Taalgrensactie en begon hij talrijke bijeenkomsten te organiseren, vaak voor Vlaamse mijnwerkers. In 1912 werd over deze taalgrensbeweging gesproken op het congres van het Davidsfonds. Als lid van het Katholiek Vlaamsch Oud-Hoogstudenten Verbond en algemeen secretaris sinds 1912 behoorde hij tot de intellectuelen die tijdens de Eerste Wereldoorlog besloten daadwerkelijk aan de opbloei van Vlaanderen mee te werken door een sociaal-culturele actie onder de frontsoldaten. Hij trad toe tot de redactieraad van De Belgische Standaard en in 1916 voerde hij besprekingen om dit blad voor een radicaler Vlaams standpunt te winnen, echter zonder resultaat. Hij onderhandelde toen met de uitgever van Ons Vaderland, zodat dit het blad der Vlaamsgezinde soldaten werd. Debeuckelaere was verder o.m. mede-ondertekenaar van de oproep voor Heldenhulde en begon in de herfst van 1916 met de organisatie van de Frontbeweging. De naam „ruwaard” (leider), hem gegeven door Karel de Schaepdrijver, werd veel gebruikt, maar was niet officieel. Debeuckelaere nam de beslissingen i.v.m. de actie van de Frontbeweging meestal na overleg met zijn secretarissen Filip de Pillecijn en Hendrik Borginon en de Legervergadering. Hij was de opsteller van de eerste Open Brief aan de Koning der Belgen, Albert I, het eerste manifest van deze beweging. Het was eveneens Debeuckelaere die, in naam van de Legervergadering, aan Juul Charpentier vroeg over de linies te gaan met een opdracht van de Frontbeweging. Dit had de zaak van de zgn. sublieme deserteurs tot gevolg.

Na de Eerste Wereldoorlog behoorde Debeuckelaere tot de leiders van het Vlaamsch Front of de Frontpartij. Hij sprak op de stichtingsvergadering van de Brusselse afdeling (22 juli 1919), op de grote meeting in Antwerpen (30 augustus 1919) en op het provinciaal congres in Gent (28 september 1919). Op 10 november 1921, 10 dagen vóór de nieuwe wetgevende verkiezingen, waarin Debeuckelaere kandidaat voor Brugge zou zijn, werd hij gearresteerd op beschuldiging van samenwerking met de Duitsers en aansporing tot defaitisme. Aanleiding was de publikatie van Duitse documenten uit de oorlogstijd, die werden opgenomen in het Brusselse dagblad Le Soir en in het boek Flamenpolitik van dr. Wullus. Men

beschuldigde Debeuckelaere van „hoogverraad”, omdat hij tijdens de oorlog leider was geweest van wat men „de Frontpartij” noemde en omdat zijn geheime organisatie „de deserties” zou hebben aangemoedigd. Ook over zijn gevangenneming door de Duitsers werd toen veel gesproken, maar Debeuckelaere kon zich rechtvaardigen. Velen waren ervan overtuigd, dat het proces om politieke redenen werd begonnen ten einde de Vlaamse nationalistten te kunnen treffen. Met dit aspect werd dan ook door de verdediging en de leiding van de Frontbeweging rekening gehouden bij het bepalen van de aan te nemen houding. Na negen maanden voorarrest in de gevangenis van Vorst kwam er een proces voor de krijgsraad in Brussel. De thesis van de verdediging, waargenomen door Henri Picard en Edmond van Dieren, luidde dat Debeuckelaere geen verantwoordelijkheid droeg voor de feiten die hem ten laste werden gelegd. Talrijke leden van de Frontbeweging en ook Frans van Cauwelaert en de minister van staat Prosper Pouillet kwamen te zijnen gunste getuigen. Het proces eindigde op 24 augustus 1922 met vrijspraak. Na 1918 was Debeuckelaere aanvankelijk ook nog in de studentenbeweging actief. Hij sprak op de eerste naoorlogse studentengouwdagen van het Algemeen Katholiek Vlaamsch Studentenverbond (hulde van Firmin Deprez, Torhout, 23 april 1919) en op de landdag voor de scholieren (Gent, 27-29 augustus 1923). Een ander ideaal uit de oorlogsperiode was de oprichting van oud-strijdersbonden. Ook hieraan werkte hij mee: hij behoorde tot de stichters van het Verbond der Vlaamse Oud-Strijders (VOS).

Van zijn parlementaire activiteiten zij vermeld dat hij behoorde tot de onderhandelaars van de Frontpartij die met Camille Huysmans een overeenkomst wilden bereiken voor het bestuur van Antwerpen, waarbij de gelijkheid tussen vrij en officieel onderwijs werd bedongen. De situatie veranderde en Huysmans sloot een akkoord met Frans van Cauwelaert. Verder behoorde Debeuckelaere tot de ondertekenaars van het Federaal statuut dat op 25 maart 1931 in de kamer werd ingediend.

In mei 1940 was Debeuckelaere het enige Vlaams-nationalistische parlamentslid dat de Belgische regering volgde naar Limoges, in Frankrijk, waar hij ook de motie tegen Leopold III goedkeurde. Bij de bevrijding, in september 1944, werd hij geïnterneerd, maar reeds op 24 december 1944 zonder meer vrijgelaten. Sinds de oorlog oefende hij geen directe politieke activiteit meer uit, maar was bedrijvig in het zakenleven en in de actie voor amnestie en de IJzerbedevaarten. In 1958 werd hij voorzitter van een amnestiecomité en in 1959 organiseerde hij een amnestiebetoging. In 1969 koos men hem opnieuw tot voorzitter van een „algemeen comité” voor amnestie. Van 14 juni 1952 tot 3 april 1971 was hij ondervoorzitter van het IJzerbedevaart-comité.

LITERATUUR: J. Wullus-Rüdiger, *Flamenpolitik* (1921); - L. Devliegher en L. Schepens, *Front 14-18* (1968); - H.J. Elias, *Vijfentwintig jaar Vlaamse Beweging 1914/39*, 4 deln. (1969); - A.W. Willemsen, *Het Vlaams-nationalisme. De geschiedenis van de jaren 1914-1940* (1969, tweede uitgave); - J. Olsen, *Al pratend met oud-senator mr. dr. Adiel Debeuckelaere*, in *Het Pennoen* (februari 1969); E. de V. [= A. de Bruyne], *De zaak Adiel Debeuckelaere*, in *'t Pallieterke* (26 november 1970).